

SUOMEN YLIOPIILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

Hyväksytty liittokokouksessa 12.-13.11.2020

SYL

Opiskelijat paremman huomisen puolesta

Suomen ylioppilaskuntien liiton poliittinen linjapaperi

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
Y-tunnus: 0202339-6

Sisällys

Johdanto.....	1
Arvot	2
Yhteiskunta.....	3
Suomalainen hyvinvointivaltio	3
Hyvinvointivaltion turvaverkot	4
Nykyajan työelämä.....	5
Opiskelijan kunta, elävä kunta	7
Ilmastoystävällinen ja kestävä yhteiskunta.....	8
Yliopisto.....	11
Suomalainen sivistysyliopisto.....	11
Koulutuspolku ja koulutuksellinen tasa-arvo.....	12
Opiskelijakeskeinen oppiminen ja opiskelukyky.....	15
Korkeakoulujärjestelmä ja tutkinnot.....	17
Ylioppilas.....	20
Opiskelijan järkevä toimeentulo	20
Opiskelijaruokailu ja ateriatuki.....	21
Laadukasta ja kohtuuhintaista opiskelija-asumista.....	22
Opiskeluterveydenhuolto ja YTHS	23

1 Johdanto

2 Suomen ylioppilaskuntien liitto tekee poliittista vaikuttamistyötä opiskelijoiden, suomalaisen
3 yhteiskunnan ja paremman maailman hyväksi. Tämä asiakirja määrittelee SYL:n toiminnan
4 suunnan, joka syntyy liiton arvoista. SYL:n tavoitteena on olla sivistyksen puolustaja,
5 edelläkävijä, sekä kansainvälisen ja yhdenvertaisen maailman rakentaja. Linjapaperi sitoo
6 liiton hallituksen ja työntekijöiden työtä.

7
8 SYL:n vaikuttamistyön kannalta olennaisimmat asiat ovat ryhmiteltyinä kolmeen teemaan:
9 *yliopisto, yhteiskunta ja ylioppilas*. Jokaisen osion aluksi kuvataan, mihin SYL:n vaikuttamistyöllä
10 pyritään. Ihannetilän lisäksi linjapaperissa on määritelty konkreettisia edunvalvonnallisia
11 tavoitteita, jotka toteuttamalla päästään lähemmäs tuota ihannetta.

12
13 Linjapaperi on voimassa toistaiseksi, ja sitä voidaan muuttaa liittokokouksessa joko hallituksen
14 tai jäsenjärjestöjen esityksestä. Ihannetilän kuvaus on tarkoitettu kestäväksi ja pitkäaikaiseksi
15 tavoitetilaksi. Edunvalvonnalliset tavoitteet puolestaan elävät ajassa, joten niitä päivitetään
16 poliittisen tilanteen niin vaatiessa.

17
18 Sen lisäksi, että linjapaperi ohjaa strategisesti ylioppilaskuntien ja SYL:n muodostaman
19 ylioppilasliikkeen edunvalvontatyötä, on se myös määritelmä meistä itsestämme.
20 Opiskelijoiden tulee vahvistaa asemaansa tulevaisuuden Suomen
21 rakentajina. Ylioppilasliikkeellä tulee olla jatkuva valmius kehittyä itse, jotta se voi kehittää
22 ympärillä olevaa maailmaa. Ylioppilaskuntien ja SYL:n tavoitteena on päästä lähemmäs
23 opiskelijaa ja toimia opiskelijoiden puolesta, jotta opiskelijat voisivat rakentaa parempaa
24 huomista opintojensa aikana ja valmistuttuaan.

25 Arvot

26 SYL:lle tärkeimpiä asioita ovat sivistys, edelläkävijyys, kansainvälisyys ja yhdenvertaisuus.
27 Nämä arvot muodostavat toiminnallemme vankan pohjan, jolle sekä päivittäinen työ ja
28 päätöksenteko että pidemmän aikavälin edunvalvontatyö perustuvat.

29

30 SYL on

31 • intohimoinen **sivistyksen** puolestapuhuja.

32 Sivistys on avarakatseisuutta sekä taitoa kuunnella, luoda, oppia ja ymmärtää.

33 Koulutus ja opiskelijoiden toiminta ovat olennainen osa jatkuvasti elävää sivistyksen
34 ihannetta.

35 • rohkea **edelläkävijä**.

36 ○ Edelläkävijyys on vanhan haastamista ja uuden luomista. Opiskelijat rakentavat
37 ennakkoluulottomasti parempaa huomista.

38 • laaja-alaisen **kansainvälisyyden** edistäjä.

39 ○ Akateemisessa yhteisössä ihmiset kohtaavat yli rajojen. Aito kansainvälisyys
40 edellyttää yhteiskunnalta monimuotoisuutta ja syrjimätöntä kulttuurien
41 kohtaamista.

42 • **yhdenvertaisuuden** puolustaja.

43 ○ Yhdenvertaisuus on vahvan ja hyvinvoivan yhteiskunnan perusta. Kaikilla tulee
44 olla yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja vaikuttaa
45 yhteisönsä asioihin kykyjensä mukaan ja taustoistaan riippumatta. SYL on täten
46 feministinen järjestö.

47 Yhteiskunta

48 Suomalainen hyvinvointivaltio

49 Suomalainen hyvinvointivaltio perustuu laajaan, kaikki kansalaiset kattavaan
50 sosiaalivakuutukseen ja julkisrahoitteisiin hyvinvointipalveluihin, jotka suojaavat ja tukevat
51 kansalaisia elämäntilanteiden muutosten, kuten työttömyyden, perheellistymisen, sairauden
52 tai muun äkillisen muutoksen aikana. Kenenkään hyvinvointi tai toimeentulo ei saa olla
53 riippuvaista hyväntekeväisyydestä, vaan hyvinvointivaltion palvelut ja tulonsiirrot tulee
54 rahoittaa ensisijaisesti verotuksella ja yleisillä vakuutusmaksuilla.

55
56 Verotusjärjestelmän tulee olla sosiaalisesti oikeudenmukainen, kattava ja tuloeroja tasaava.
57 Korkeakoulutuksesta eniten taloudellisesti hyötyvät osallistuvat hyvinvointivaltion
58 rahoitukseen progressiivisen verotuksen kautta. Verotuksen sekä yritys- ja energiatukien
59 täytyy ohjata sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävään tuotantoon ja
60 kulutukseen. Harmaan talouden ja veronkierron torjuntaan tulee kohdistaa riittävät resurssit
61 ja aggressiivista verosuunnittelua kaitsea lainsäädännöllisin toimin. Suomen on oltava
62 eturintamassa edistämässä globaalia vastuunkantoa ja kehitysyhteistyötä. Suomen
63 kehitysyhteistyörahoitus on nostettava 0,7 %:iin bruttokansantuotteesta.
64 Kehitysyhteistyörahoitukseen ei tule laskea pakolaisuuden kansallisia kustannuksia ja muita
65 kehitysyhteistyön budjettia keinotekoisesti paisuttavia kuluja. Varat tulee suunnata niin, että
66 myös kansalaisjärjestöt voivat hyödyntää niitä. Yhtenä keskeisenä kehityspolitiikan ohjelmien
67 teemana tulee olla koulutus. Suomen tulee toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita,
68 joista linjataan Agenda 2030 -päättölauselmassa. Agenda2030:n pitää näkyä läpileikkaavasti
69 myös Suomen valtion budjetissa. Suomen tulee sitoutua ilmastolain tehokkaaseen
70 täytäntöönpanoon ja huomattaviin päästövähennyksiin.

71
72 Yhteiskunnan on oltava kaikesta syrjinnästä vapaa ja edistettävä yhdenvertaisuutta. Rasismia
73 tai epätasa-arvoa ei voida hyväksyä ja niihin tulee puuttua aktiivisesti. Yhdenvertaista
74 yhteiskuntaa rakennetaan tiedostamalla normit ja rakenteet, jotka vaikuttavat ihmisten
75 toimintaan. Ihmisillä on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet toteuttaa itseään riippumatta
76 etnisestä, sosioekonomisesta ja henkilökohtaisesta taustasta, vakaumuksesta, fyysisestä tai
77 psyykkisestä toimintakyvystä sekä sukupuolesta ja seksuaalisesta suuntautumisesta.

78
79 Kansainvälisyyttä ja kulttuurien monimuotoisuutta on arvostettava keskeisinä tekijöinä
80 suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Suomella ei ole varaa sulkea rajojaan kansainvälisiltä
81 osaajilta, vaan heidän asettumistaan Suomeen on edistettävä.

82
83 Suomen tulee olla aktiivinen Euroopan unionissa. Eurooppalaiset arvot, kuten vapaa liikkuvuus
84 ja oikeusvaltioperiaate, ovat keskeisiä identiteettimme kannalta. Euroopan Unionin tulee
85 kantaa vastuunsa turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyessä ja panostaa unionin laajuisen

86 tehokkaan vastaanottojärjestelmän ja kotoutumisen kehittämiseen. Euroopan unionin tulee
87 olla edelläkävijä kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Suomi vaikuttaa aktiivisesti Euroopan
88 unionissa tehtävään sosiaali- ja koulutuspolitiikkaan. Toimivallan näillä aihealueilla tulee
89 ensisijaisesti säilyä jäsenvaltioilla läheisyysperiaatteen mukaisesti. EU-instituutioiden
90 tärkeänä roolina on edistää koulutusta perusoikeutena ja julkisena hyödykkeenä. SYL tekee
91 EU-edunvalvontaa sekä itsenäisesti että yhteistyössä European Students' Unionin ja muiden
92 sidosryhmien kanssa.

93 **Hyvinvointivaltion turvaverkot**

94 Sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden on oltava yhteiskuntapolitiikan keskiössä:
95 hyvinvointivaltiomme oikeutus perustuu siihen, että jokainen sukupolvi voi luottaa
96 hyvinvointivaltion vakuutukseen riskien varalta. Vakuutuksen taso ja laajuus eivät voi olla
97 kytköksissä lyhyen aikavälin taloudellisiin suhdanteisiin, eikä yhden sukupolven
98 vakuuttaminen saa heikentää muiden sukupolvien asemaa.

99
100 Kansalaisen aktiivisuus tulee ymmärtää laajemmin kuin vain palkkatyöhön osallistumisena, ja
101 kaikkea yhteiskuntaa hyödyttävää toimintaa on arvostettava. Sosiaaliturvajärjestelmän
102 perustana tulisi olla yksilökohtainen, vastikkeeton, yksinkertainen ja ihmisarvoiseen elämään
103 riittävä perustulo. Perustulojärjestelmä mahdollistaisi itsensä kehittämisen, opiskelun,
104 työnteon, yrittämisen ja perhe-elämän sujuvan yhteensovittamisen.

105
106 Tulevaisuuden työelämässä ihmisen on voitava liikkua joustavasti palkkatyön, opiskelun,
107 yrittäjyyden ja työttömyyden välillä. Perustulojärjestelmän lisäksi kasvaa näin ollen jatkossa
108 tarve työttömyysvakuutukselle. Kaikilla kansalaisilla tulisikin olla oikeus ansiosidonnaiseen
109 työttömyysturvaan etuuden työssäoloehdon täytettyään. Ansiosidonnaisen
110 työttömyysturvan ja perusturvaetuuksien välillä ei pidä olla korotuskytköstä.

111
112 Eläkejärjestelmän on turvattava riittävä toimeentulo. Eläkeiän on oltava sidoksissa elinajan
113 odotteen kehittämiseen, mutta todellisen eläköitymisiän nostamiseksi ja työurien
114 pidentämiseksi tarvitaan kuitenkin toimia koko työuran ajalle. Eläkeikää tarkastellaan
115 alakohtaisesti työn fyysinen ja henkinen kuormittavuus huomioon ottaen. Samalla tulee pitää
116 huolta, että eläkejärjestelmä säilyy yksinkertaisena ja yhdenvertaisena sekä siitä, että se
117 kannustaa työurien pidentämiseen kaikilla aloilla. Sairauden ajalta saatavilla tuilla tulee olla
118 mahdollista opiskella ilman opintopisterajoituksia. Eläkejärjestelmän tulee kohdella eri
119 sukupolvia yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti. Eläkemaksuja ei tule korottaa.
120 Väestörakenteen muutos aiheuttaa eläkejärjestelmään paineita, joihin on reagoitava eri
121 sukupolvia oikeudenmukaisesti kohtelevalla tavalla. Kestävää järjestelmää ei voida rakentaa
122 nuorten sukupolvien kustannuksella.

123
124 Perhevapaiden tulisi jakautua tasaisesti vanhempien välillä. Vanhemmuuden kustannukset
125 on oikeudenmukaista jakaa kaikkien työnantajien kesken. Kannustetaan vanhempia

126 palaamaan nykyistä varhaisemmin takaisin työelämään parantamalla osa-aikatyön
127 mahdollisuuksia, pienentämällä päivähoidon ryhmäkokoja ja kasvattamalla
128 työntekijämäärää.

129 Vaikuttamistavoitteita:

- 130 • Sosiaaliturvan tulee perustua perustuloon, joka mahdollistaa opiskelun, itsensä kehittämisen,
131 työnteon ja yrittämisen sujuvan yhteensovittamisen.
- 132 • Työttömänä tulee saada opiskella rajoituksetta, jos henkilö voi opiskelun ohessa hakea ja on
133 valmis vastaanottamaan työtä.
- 134 • Eläkkeen karttumisikä tulee poistaa ja vanhuuseläkkeen karttua ensimmäisestä työsuhteesta
135 alkaen.
- 136 • Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaajärjestelmä tulee yhdistää uudeksi vanhempainvapaaksi, joka
137 koostuu siten, että 2/3 vanhempainvapaasta jaetaan huoltajien kesken tasan, ja 1/3 jää vapaasti
138 huoltajien välillä sovittavaksi.
- 139 • Nykyinen kotihoidontuki tulee kohdentaa huoltajille tasaisesti.
- 140 • Vanhemmuuden kustannukset tulee jakaa tasan kaikkien työnantajien kesken.
- 141

142 Nykyajan työelämä

143 Työelämä edellyttää jatkuvaa oppimista. Hyvä työ on innostavaa, merkityksellistä ja joustavaa.
144 Työelämässä on tärkeää yhtäältä jatkuvasti kehittää asiantuntemusta ja toisaalta kasvaa
145 työtovereina ja aktiivisina kansalaisina. Korkeakoulututkinnon tulee tarjota hyvät eväät
146 molempiin, ja korkeakoulutuksen arvo työelämässä tulee tunnustaa.

147 Sukupuolien palkkatasa-arvo on työelämän keskeinen tasa-arvokysymys. Tasa-arvoinen
148 palkkaus kuuluu oikeudenmukaisen, laadukkaan ja tuottavan työelämän perusedellytyksiin.
149 Yhdenvertaisen työelämän toteutuminen vaatii työnantajilta yhdenvertaisuuslain
150 syrjintäperusteiden huomioimista kaikissa työsuhteissa ja esimerkiksi työharjoitteluissa koko
151 työsuhteen keston ajan. Palkattomat harjoittelut eivät edistä oikeudenmukaista työelämää.
152 Työuran on katsottava alkavan ensimmäisestä työsuhteesta, eikä vasta valmistumisen jälkeen.
153 Opintojen ja työelämän yhdistämisen tulee olla sujuvaa. Työntekijöillä on oltava yhtä vahva
154 irtisanomissuoja iästä riippumatta, ja erityisesti opiskelijoiden ja muiden heikossa
155 neuvotteluasemassa olevien asemaa tulee vahvistaa lainsäädännön keinoin. Myös sellaisissa
156 työsuhteissa, joissa ei ole määritelty minimityötuntimäärää, tulee olla oikeus
157 työttömyysturvaetuuksiin ja palkalliseen sairauslomaan sekä mahdollisuus ottaa tarvittaessa
158 vastaan muuta työtä.

159
160 Lyhyellä aikavälillä SYL kannattaa mahdollisuutta työttömyysturvalla opiskeluun.
161 Työttömyysturvalla opiskelun tulee kohdella kaikkia opiskelijoita ja eri aloja yhdenvertaisesti
162 ja johdonmukaisesti. Päätoimisen, tutkintoon johtavan koulutuksen ensisijaisen tukimuodon
163 tulee olla opintotuki, mutta tämän ollessa mahdotonta tulee työttömyysturvaa voida käyttää.
164 Keskipitkällä aikavälillä SYL kannattaa sellaista perustulomallia, joka mahdollistaa oman
165 osaamisen kehittämiseen.

166

167 Työkulttuurin merkitys työurien laatuun ja pituuteen on kiistaton. Työkulttuurin tulee edistää
168 työssä jaksamista, hyvinvointia, työyhteisötaitoja ja luovuutta sekä kannustaa hyvään
169 johtajuuteen. Työt pitää järjestää niin työntekijän kuin työnantajan tarpeet ja edellytykset
170 huomioiden. Työnantajien ja työntekijöiden on molempien tunnettava vastuunsa ja
171 velvollisuutensa sekä huolehdittava omalta osaltaan työlainsäädännön ja työsuojelun
172 toteutumisesta. Epäsäännöllisen työn tekemisen ja teettämisen yleistyminen pitää huomioida
173 sosiaali- ja työlainsäädännössä. Sosiaaliturvan jäykkyys ei saa estää mahdollisuutta sivistyä,
174 luoda uutta ja yrittää läpi elämän. Työehtosopimusten on toisaalta huomioitava
175 epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien tarpeet.

176
177 Yliopistojen tulee tukea aktiivisesti monipuolista opiskelijayrittäjyyttä kasvuyrityksistä
178 yhteiskunnallisiin yrityksiin. Halukkaille tulee tarjota käytännön yrittäjyyskoulutusta ja
179 opinnoissa tulee olla riittävästi tilaa verkostoitumiselle, kokeilemiselle ja yhteiskunnalliselle
180 aktiivisuudelle.

181
182 Suomessa opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden arjesta tulee tehdä mahdollisimman
183 sujuvaa ja esteitä heidän työllistymiselleen tulee poistaa. Oleskelulupakäytäntöjen tulee
184 mahdollistaa joustava siirtyminen opiskelun, työelämän ja yrittäjyyden välillä. On Suomen etu,
185 että mahdollisimman moni tutkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyy
186 Suomeen valmistuttuaan. Kaikilla Suomessa tutkinnon suorittaneilla tulee olla oikeus
187 pysyvään oleskelulupaun työllistyäkseen ja Suomen kansalaisuuden saamista tulee helpottaa.
188 Tärkeään kielitaidon kehittämiseen on oltava tarjolla riittävästi mahdollisuuksia, eikä tehtävän
189 yleisen kielitasovaatimuksen ylittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa pidä edellyttää.
190 Kansainvälisten opiskelijoiden on saatava opintojen yhteydessä suomalaisessa työelämässä
191 tarvittavia verkostoitumis- ja työelämätaitoja sekä mahdollisuudet tutustua suomalaisiin
192 työnantajiin ja työnhakukulttuuriin. Riittävät palkalliset harjoittelut sekä työelämävierailut ovat
193 kansainvälisille opiskelijoille keskeinen keino integroitua ja tutustua suomalaiseen
194 työelämään.

195
196 Osatyökykyisten työpanosta tulee arvostaa työelämää ja yhteiskuntaa hyödyttävänä siinä
197 missä täysipäiväisesti työskentelevien työpanostakin. Osa-aikatyöhön kykeneville tulee olla
198 tarjolla heidän työkapasiteettiaan vastaavia tehtäviä ja ajatusta täysipäiväisestä työstä ainoana
199 työnteon muotona tulee avartaa. Osapäivätyön mahdollistaminen tukee myös tavoitetta
200 pidentää työuria keskeltä. Myös halua tehdä osapäivätyötä tulee arvostaa valintana.

201 Vaikuttamistavoitteita:

- 202 • Opintojen aikainen työssäkäynti on otettava huomioon netto-opiskeluaikaa laskettaessa.
- 203 • Kaikille yliopisto-opiskelijoille on tarjottava laadukkaat urapalvelut.
- 204 • Valmiuksia yrityksen perustamiseen tulee edistää yliopistoissa riittäväällä koulutustarjonnalla.
- 205 • Harjoittelun tavoitteiden tulee olla opiskelijalle selvät ja harjoittelusta täytyy saada palkkaa,
206 palautetta sekä jatkuvaa ohjausta oppimisen tueksi.
- 207 • Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille kansainvälisille opiskelijoille tulee
208 automaattisesti tarjota pysyvä oleskelulupa.

- 209
- 210
- 211
- 212
- 213
- 214
- 215
- 216
- Kansainvälisille opiskelijoille on tarjottava riittävästi suomen tai ruotsin kielten kursseja, jotka valmistavat peruskielitaidon lisäksi myös työelämään.
  - Nimetöntä työnhakua tulee lisätä rekrytoinneissa etenkin kansainvälisten opiskelijoiden, maahanmuuttajien ja kaikkien sukupuolien tasa-arvoisen kohtelun varmistamiseksi.
  - Opiskelijajärjestö- ja ylioppilaskuntatoiminta tulee tunnustaa kaikissa yliopistoissa osaamisen kehittämistä tukevaksi toiminnaksi. Opiskelijajärjestötoiminnasta tulee saada opintopisteitä.
  - Yliopistojen ja työnantajien yhteistyötä harjoitteluiden osalta tulee vahvistaa.

217 **Opiskelijan kunta, elävä kunta**

218 Kaupunki- ja yhdyskuntasuunnittelussa tulee panostaa elävään kaupunkikuvaan, yhteiseen
219 vapaaseen kaupunkitilaan, monimuotoisten luonto- ja ympäristökohteiden ylläpitämiseen ja
220 kehittämiseen, kaupunginosien eriarvoisuuden vähentämiseen ja viihtyvyyteen. Kuntien tulee
221 tavoitella kunnianhimoisesti hiilineutraaliutta, jätteen vähentämistä ja globaalisti kestävästä
222 kulutusta. Kuntien tulee panostaa sivistykseen, koulutukseen ja kulttuuriin. Opiskelijat ovat
223 merkittävä ja tunnustettu osallistujajoukko kuntien päätöksenteossa sekä
224 kaupunkiyhteisössä. Ylioppilaskunnat kannustavat jäseniään osallistumaan kunnalliseen
225 päätöksentekoon. Kuntien tulee tehdä tiivistä yhteistyötä korkeakoulujen sekä
226 elinkeinoelämän kanssa nuorten työllistymistä edistääkseen.

227

228 Joukkoliikenne sekä kävely ja pyöräily ovat tiheästi asutulla kaupunkialueella ensisijaisia
229 liikkumisen tapoja. Joukkoliikenteen tulee olla edullista kaikissa elämäntilanteissa ja sen tulee
230 mahdollistaa opiskelijan matkustaminen sekä opiskelupaikkakunnan sisällä että opiskelu- ja
231 kotipaikkakunnan välillä. Julkisen liikenteen palveluita on oltava saatavilla kaikkialla Suomessa
232 opiskelijalle kohtuulliseen hintaan. Tiheästi asutuissa kunnissa tulee laatia
233 pyöräilynedistämishjelma, jossa edistetään turvallista pyöräilykulttuuria esimerkiksi
234 pyöräkaistojen-, -parkkien ja -taskujen sekä kaupunkipyörien avulla.

235

236 Ylioppilaskuntien on kehityttävä vahvoina maakunnallisina vaikuttajina.
237 Maakuntauudistuksessa pitää huomioida etenkin opiskelijoiden erityistarpeet
238 joukkoliikenteen, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä sosiaali- ja terveystalveluiden ja Kelan
239 palveluiden käyttäjinä. Uudistuksessa tulisi panostaa valtakunnallisesti yhtenäisiin,
240 helppokäyttöisiin sähköisiin palveluihin, joiden kautta asiointi ja maakunnallisiin asioihin
241 vaikuttaminen on kaikille mahdollista ja saavutettavaa.

242

243 **Vaikuttamistavoitteita:**

- 244
- 245
- 246
- 247
- 248
- 249
- Perheellisille opiskelijoille tulee tarjota joustavia, osa-aikaisia päivähoitopalveluita opiskelun mahdollistamiseksi.
  - Ylioppilaskunnat pääsevät osallistumaan päätöksenteon valmisteluun kaupungeissa ja maakunnissa.
  - Joukkoliikenne on kohtuuhintaista, ja sitä pitää kehittää opiskelijoiden liikkumistarpeiden mukaan.

- 250 • Erityisryhmien alennetut hinnat henkilöjunaliikenteessä säilyvät mahdollisen junaliikenteen
251 kilpailulle vapauttamisen jälkeen.
252 • Yliopistokaupungeissa tulee laatia pyöräilynedistämishjelmat.
253 • Kuntien ja maakuntien palveluissa tulee varmistaa asiakkaiden kannalta riittävä ja
254 tarkoituksenmukainen kielitaito.
255 • Virastopalveluiden on oltava helposti saatavilla myös kansainvälisille opiskelijoille ja
256 maahanmuuttajille, ja kansainväliset opiskelijat ja maahanmuuttajat tietävät, mikä taho
257 järjestää mitäkin palvelua.
258 • Kuntien tulee tarjota tarpeeksi latinalaisten aakkosten ja suomen tai ruotsin kielen opetusta,
259 jotta pakolaiset ja maahanmuuttajat voivat hakeutua koulutuksen piiriin.
260 • Kaikilla on oikeus laadukkaisiin ja nykyaikaisiin kirjastopalveluihin riippumatta asuinkunnasta.
261 • Kaikissa yliopistokaupungeissa on voimassa 50 % opiskelija-alennus joukkoliikenteessä kaikille
262 opiskelijoille iästä riippumatta

263 Ilmastoystävällinen ja kestävä yhteiskunta

264 Ihmisen toiminnan aiheuttamat seuraukset ilmastolle ja luonnon monimuotoisuudelle, eli
265 ilmasto- ja ympäristökriisi ovat aikamme suurimpia sukupolvioliittisia kysymyksiä. Ilmasto- ja
266 ympäristökriisin tuoma kärsimys, epävarmuus ja kustannukset kasautuvat suhteettomasti
267 nuorille, tuleville sukupolville sekä erityisesti globaalissa mittakaavassa heikoimmassa
268 asemassa oleville ihmisille ja muille eliölajeille. Suomen on oltava edelläkävijä taistelussa
269 ilmastonmuutosta vastaan, tehdä vaikuttavaa ja kunnianhimoista ilmasto- ja
270 ympäristöpolitiikkaa ja kuunnella riippumattomia tutkijoita sekä asiantuntijoita. Suomen tulee
271 panostaa kunnianhimoisemmin ilmasto- ja ympäristökriisiä torjuvaan tutkimukseen ja
272 innovaatioihin. Siirtymän ekologisen kestävyteen ja hiilineutraaliuuteen tulee olla globaalisti
273 oikeudenmukainen, mikä vaatii siksi nopeampia ja voimakkaampia toimia pitkälle
274 kehittyneissä hyvinvointivaltioissa, kuten Suomessa. Suomen on myös ajettava
275 kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa niin kansainvälisissä ilmasto- ja
276 biodiversiteettineuvotteluissa kuin Euroopan Unionissa. Muutoksen on tapahduttava maiden
277 kesken sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

278 Julkisen vallan on otettava päävastuu ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnasta. Kestävää
279 hyvinvointivaltiota ei voida rakentaa ilman tarvittavia poliittisia päätöksiä. Julkisen
280 päätöksenteon tulee olla linjassa voimassa olevan kansainvälisen ilmastopoliittisen kanssa
281 ja tavoitella maapallon keskilämpötilan nousemisen hillitsemistä 1,5 celsiusasteeseen.
282 Julkisissa hankinnoissa ja niiden kilpailutuksissa on painotettava hankintojen ilmasto- ja
283 ympäristövaikutuksia ja nostettava ekologisuus sekä vähähiilisyys korkeammalle
284 tärkeysjärjestyksessä. Yhteiskunnan vero- ja tukijärjestelmän on tehtävä kestävä kehityksen
285 mukaisista valinnoista taloudellisesti kannattavimpia vaihtoehtoja sekä yhteisöille että
286 yksilöille. Kestämättömään toimintaan tulee puuttua sääntelyllä. Julkisen vallan tehtävänä on
287 varmistaa sosiaalisesti oikeudenmukainen siirtymä kestävämpään hyvinvointivaltioon.
288 Yhteiskunnallisen muutoksen vaikutuksia pitää erityisesti tukea sellaisten väestöryhmien
289 kohdalla, joille muutos aiheuttaa vaaraa eriarvoistumiskehityksestä.

290 Ilmasto- ja ympäristökriisin torjunta ei rajoitu pelkästään poliittiseen päätöksentekoon.
291 Yhteiskunnan kaikkien tahojen, eli yksilöiden sekä yksityisen-, julkisen- ja kolmannen sektorin

292 on toiminnassaan sitouduttava ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaisemiseen, ja tämän
293 varmistaminen on julkisen vallan tehtävä. Yhteiskunnassa tarvitaan periaatteellinen muutos
294 kohti kestävämpää tuotantoa, globaalin vastuun ajattelua ja kiertotaloutta, pois
295 ylikuluttamisesta sekä kestäättömästä tavasta kuluttaa luonnonvaroja.
296 Koulutusjärjestelmän kokonaisuudessaan aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen
297 tulee tarjota keinoja ymmärtää ja ratkoa ilmasto- ja ympäristökriisin syitä ja seurauksia, sekä
298 valmiuksia toimia kestävämmän tulevaisuuden eteen. Myös tulevaisuuden työelämän on
299 kattavasti pystyttävä vastaamaan ilmastokriisin asettamiin haasteisiin. Ilmasto- ja
300 ympäristökriisin torjunnan on oltava poikkileikkaava osa yhteiskuntaa ja sen toimintoja, ja näin
301 ollen jokaisella alalla on etsittävä poikkileikkaavasti keinoja sen torjumiseksi.

302 SYL torjuu rohkeasti ilmasto- ja ympäristökriisiä sekä kehittämällä omaa toimintaansa
303 kestävämpään ja hiilineutraaliin suuntaan että vaatimalla tarvittavia toimia yhteiskunnalta ja
304 yliopistoilta. Yliopistot osallistavat ja kuuntelevat ylioppilaskuntia yliopistojen sisäisessä
305 kestävyys- ja vastuullisuustyössä. Ylioppilasliike varmistaa nuoren sukupolven ja opiskelijoiden
306 äänen kuulumisen ilmasto- ja ympäristökriisiä koskevassa päätöksenteossa, kantaa globaalia
307 vastuuta ja rakentaa osaltaan kestävämpää maailmaa tuleville sukupolville.

308 Vaikuttamistavoitteita:

- 309 • Vahvistetaan yliopistossa tehdyn tutkimuksen roolia ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnassa.
310 Tulevaisuuden TKI-investoinneissa ilmasto- ja ympäristöteeman on oltava vahva painopiste.
- 311 • Päästökompensaatioiden tulee olla viimeinen vaihtoehto hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.
312 Kompensaatioiden tulee perustua tieteelliseen tietoon ja tutkimukseen.
- 313 • Suomen tulee olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2035 ja tavoitella siirtymistä
314 hiilinegatiivisuuteen. Hiilinieluja ja -varastoja tulee kasvattaa.
- 315 • Suomen luontokato tulee pysäyttää sekä koskemattomia ja uhanalaisia ekosysteemejä, kuten
316 ikimetsiä, tulee suojella ja ennallistaa. Maan- ja vesien käytön suunnittelu on velvoitettava
317 kompensoimaan elonkirjolle aiheutuvat haitat.
- 318 • Yhteiskunnan on siirryttävä täysin kestävästi ja vastuullisesti tuotettuihin fossiilittomiin tai
319 uusiutuviin energianlähteisiin. Näistä on tehtävä kuluttajille, kotitalouksille ja yrityksille
320 taloudellisesti kannattavin vaihtoehto sekä tuettava näihin kohdistuvia teknologioiden kehitystä
321 ja investointeja.
- 322 • Pitkällä aikavälillä on siirryttävä kokonaan uusiutuviin energianlähteisiin. Ydinvoima on osa
323 siirtymää kestävämpään energiantuotantoon ja sen rooli osana hajautettua energiantuotantoa
324 on välttämätön.
- 325 • Turpeen, öljyn, kivihiiilen ja muiden fossiilisten energialähteiden käyttö energiantuotannossa on
326 kiellettävä.
- 327 • Yhteiskunnan vero- ja tukijärjestelmiä on pikaisesti muutettava siten, että ne ohjaavat vahvasti
328 päästöjen vähentämiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen.
- 329 • Hiilineutraaliutta on edistettävä kansallisen liikenteen osalta. Joukkoliikenteen tulee olla
330 saavutettavaa ympäri Suomen opiskelijakaupunkien ja opiskelijoiden erityistarpeet
331 huomioiden. Rataverkkoa tulee kehittää ja fossiilittoman tai muun puhtaan energian
332 kulkumuodon tulisi olla maan sisäisen liikkuvuuden ensisijainen muoto.
- 333 • Lentämistä tulee verottaa niin, että se vähentää lentämisestä aiheutuvia ilmastovaikutuksia
334 mahdollisimman tehokkaasti. Suomen on ajettava harmonisoitua lentoveroa EU-tasolle.
- 335 • Ympäristölle haitallisista yritystuista tulee luopua. Yritystukien edellytyksenä tulee olla
336 kestävämmän tulevaisuuden ja vastuullisuuden edistäminen.

- 337
- 338
- 339
- 340
- 341
- 342
- 343
- 344
- Yhteiskunnan tulee mahdollistaa kestävä ruokajärjestelmä, joka ohjaa pääasiassa vegaaniruuan syömiseen ja ruokahävikin pienentämiseen ruoan toimitusketjuissa sekä kulutuksessa.
  - Kulutustuotteisiin on saatava pakolliseksi merkintä tuotteen ilmasto- ja ympäristövaikutuksista kestävämmän kuluttamisen helpottamiseksi.
  - Kulutustuotteita tulee verottaa siten, että ilmastoystävällisemmän ja kestävämmän valinnan tekeminen on kuluttajalle taloudellisesti kannattavaa. Tuotteiden valmistuksen ja huolto- ja korjauspalveluiden sääntelyn ja verotuksen tulee tukea tuotteiden käyttöiän pidentämistä ja elinkaaripäästöjen vähentämistä.

345

Yliopisto

346

Suomalainen sivistysyliopisto

347

Yliopisto on autonominen, yhteiskunnassa toimiva instituutio, jonka tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita aktiivisiksi ihmiskunnan jäseniksi. Yliopisto on kiinteä osa yhteiskuntaa. Tutkimuksen ja opetuksen tulee olla vapaata ideologisesta, poliittisesta, uskonnollisesta ja taloudellisesta vallasta. Yliopiston, tieteen, taiteen ja riippumattoman tutkimuksen tarkoitus on kehittää ihmiskuntaa. On tärkeää, että yliopistot ja akateeminen yhteisö käyvät aktiivista ja kriittistä vuoropuhelua ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Suomalainen tiede- ja taideyhteisö on kansainvälinen ja edistää rajat ylittävää yhteiskunnallista vuoropuhelua. Yliopistoyhteisön on tunnettava globaali vastuunsa ja edistettävä kestävä ja oikeudenmukaista maailmaa. Yliopistojen tulee sitoutua eettiseen sijoitustoimintaan ja olemaan sijoittamatta fossiilienergiayhtiöihin, ase- tai tupakkateollisuuteen tai laittomasti miehityillä alueilla toimiviin yhtiöihin. Nykyiset sijoitukset edellä mainituista sijoituksista tulee vetää pois kohtuullisen siirtymäajan puitteissa.

360

Suomalaisen vapaan sivistysvaltion täytyy turvata yliopistojen autonomia ja tieteen ja taiteen vapaus. Yliopistojen rahoituksen on tultava jatkossakin suurimmaksi osaksi valtiolta perusrahoituksen muodossa. Yliopistot eivät saa olla riippuvaisia yksityisestä vastikkeellisesta rahoituksesta. Tutkintoon johtavan korkeakoulutuksen Suomessa on oltava opiskelijalle maksutonta kansallisuudesta riippumatta. Yliopistojen rahoitusta ohjaa valtakunnallinen rahoitusmalli, jonka on oltava ennustettava, läpinäkyvä ja palkittava yliopistoja esimerkiksi koulutuksen laadusta, laadullisesta työllistymisestä, tutkimuksen vaikuttavuudesta, kestävyys- ja vastuullisuuskysymysten laajasta huomioinnista, korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä sekä kansainvälistymisestä. Yliopistot toteuttavat lainsäädännöllistä tehtäväänsä omien strategioidensa ja profiiliensa pohjalta. Profiloituminen tapahtuu yliopistojen autonomiaa kunnioittaen. Yliopistojen rahoitusmalli ja valtiolliset tutkimusrahoituksen kanavat tukevat tasapuolisesti eri tieteenaloja. Rahoitusmallin pitää sisältää määrällisten lisäksi laadullisia mittareita, kuten opiskelijapalaute, jonka prosentuaalista osuutta tulisi nostaa rahoitusmallissa.

374

Suomalaisessa tiede- ja innovaatiopolitiikassa tulee ymmärtää tieteen monipuolisuuden merkitys laadukkaalle perustutkimukselle ja sitä kautta myös soveltavalle tutkimukselle ja innovaatioiden synnylle. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikkaa tulee tehdä pitkäjänteisesti. Yliopistodemokratia ja sen toimintaedellytykset on turvattava vahvistamalla yliopistojen tasakolmikantaperiaatetta. Yliopistoyhteisön vaikutusmahdollisuuksia on vahvistettava yliopistolaisissa ja sitä kautta yliopistojen toimintakulttuureissa. Akateeminen yhteisö, eli opiskelijat, professorit ja henkilökunta, sisältäen opetus- ja tutkimushenkilökunnan sekä muun henkilökunnan, on tasakolmikannan mukaisesti edustettuna yliopiston hallinnossa sen kaikilla tasoilla ja päätöksenteon prosessien kaikissa vaiheissa. Yliopistojen hallinnon on oltava läpinäkyvää, osallistavaa ja johdonmukaista, ja hallinnon julkisuusperiaatteiden tulee koskea

384 myös yliopistojen erilaisia toimia. Kaikki akateemisen yhteisön jäsenet osallistuvat yliopiston
385 kehittämiseen ja kaikkia ryhmiä kohdellaan yhdenvertaisesti ja tasapuolisesti.

386

387 Yliopisto-opiskelijat kuuluvat itsehallinnollisiin ylioppilaskuntiin, joilla on tärkeä rooli
388 yliopistossa ja ympäröivässä yhteiskunnassa. Globaalin vastuun kanto kuuluu
389 ylioppilaskuntien tehtävään ja valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja
390 kriittiseen kansalaisuuteen. Ylioppilasliikkeen keskeisinä toimintaperiaatteina ovat
391 kansainvälisyys ja osallistavuus, mikä tarkoittaa kansainvälisten opiskelijoiden täysimääräistä
392 osallistumismahdollisuutta SYL:n toimintaan sekä hyvien käytänteiden levittämistä
393 kansainvälisten opiskelijoiden osallistamiseksi ylioppilaskunnissa. Kansainvälisistä
394 opiskelijoista puhuttaessa on tärkeää huomioida erilaiset taustat ja niiden moninaisuus.

395

396 Vaikuttamistavoitteita:

- 397 • Opiskelijoiden tulee olla edustettuina jokaisen yliopiston hallituksessa sekä hallinnon alemmilla
398 tasoilla.
- 399 • Yliopistoyhteisön kansainvälisten jäsenten on voitava osallistua yliopiston
400 hallintoon. Ylioppilaskunnan kansainvälisten jäsenten on voitava osallistua ylioppilaskunnan
401 kaikkiin päättäviin elimiin.
- 402 • Korkeakoulututkintojen osaamistavoitteisiin kuuluu globaalin vastuun ja YK:n kestävän
403 kehityksen tavoitteiden toteuttaminen koulutusalan kontekstissa, organisaatioiden
404 toimintatapojen muuttamisessa ja yksilön arjen toiminnassa.
- 405 • Suomalaisten yliopistojen tulee olla hiilineutraaleja vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraaliutta
406 on tavoiteltava ensisijaisesti päästöjä vähentämällä, ja toissijaisesti päästöjä kompensoimalla.
- 407 • Kestävyyden ja vastuullisuuden osaamistavoitteiden toteutumista tulee seurata osana palaute-
408 ja valmistumiskyselyjä.
- 409 • Julkisesti rahoitetun tutkimuksen, opetusmateriaalin sekä hallintoasiakirjojen tulee olla julkisia.
- 410 • Tutkimustieto tehdään saavutettavammaksi edistämällä yliopistojen tuottaman tiedon
411 avoimuutta, tietokantojen laajoja käyttöoikeuksia ja avaamalla kirjastopalvelut.
- 412 • Yliopistojen rahoitusmallissa painotetaan tutkintojen laatuun liittyviä mittareita tutkintojen
413 suoritusajan sijaan.
- 414 • Yliopistojen johdon valinta tehdään julkisuusperiaatetta noudattaen.

415 Koulutuspolku ja koulutuksellinen tasa-arvo

416 Suomalainen koulutusjärjestelmä tulee hahmottaa kokonaisuutena, varhaiskasvatuksesta
417 aina työuran aikaiseen täydennyskoulutukseen asti. Tämä tarkoittaa, että elinikäinen
418 oppiminen on tunnustettava keskeisenä osana nykyaikaista hyvinvointiyhteiskuntaa.
419 Yhteiskunnan on läpi elämän taattava yksilölle edellytykset hankkia sellaiset tiedot ja taidot,
420 joita työmarkkinoille osallistuminen ja aktiivinen kansalaisuus vaativat. Myös tutkinnon
421 jälkeisen koulutuksen tulee olla saavutettavaa eri taustoista tuleville ja eri elämäntilanteessa
422 oleville ihmisille yksilön henkilökohtaiset ominaisuudet huomioiden. Elinikäisen oppimisen
423 mahdollisuuksien tulee olla saavutettavissa aikuisiällä taustaan ja sosioekonomiseen asemaan
424 katsomatta.

425 Koulutuksella on edistettävä nykyistä paremmin sosiaalista liikkuvuutta. Vanhempien ja
426 sukulaisten sosioekonomisen aseman, varallisuuden ja koulutustaustan sekä muiden

427 ulkopuolisten tekijöiden, kuten asuinalueen ja ympäristön vaikutusta koulutukseen
428 hakeutumiseen on pienennettävä. Siksi yhteiskunnassa pitää intersektionaalisuutta työkaluna
429 hyödyntäen etsiä poikkialaisesti keinoja, joilla konkreettisesti edistetään jokaisen tosiasiallisia
430 mahdollisuuksia päästä korkeakouluopintojen pariin. Suomessa lapsella tulee olla
431 subjektiivinen oikeus maksuttomaan, laadukkaaseen ja joustavaan varhaiskasvatukseen.
432 Päivähoitopaikkoja tulee lisätä kasvattamatta ryhmäkokoja. Sosiaalisen liikkuvuuden kannalta
433 on tärkeää, että kaikki lapset osallistuvat riittävästi varhaiskasvatukseen ennen koulun
434 aloittamista. Osa-aikaisen päivähoidon pitäisi olla realistinen vaihtoehto, mikä edellyttää
435 päivähoitopalveluiden kehittämistä joustavammiksi.

436 Perusasteen ja toisen asteen koulutuksen on annettava riittävät sivistykselliset valmiudet ja
437 yhdenvertaiset mahdollisuudet korkeakouluopintoihin hakeutumiseen: jokainen oppija on
438 nähtävä mahdollisena korkeakouluopiskelijana. Jokaisen suomalaisen on tärkeää suorittaa
439 vähintään toisen asteen tutkinto ja siksi varhaiskasvatuksen, peruskoulun ja toisen asteen
440 tulee olla maksuton ja tosiasiallisesti kaikkien saatavilla. Maksuttomuuden tulee kattaa
441 oppimateriaalit ja opiskelun kannalta välttämättömät tarvikkeet. Maksuttomuuden tulee
442 jatkaa koko tutkinnon suorittamisen ajan. Pakolaisten ja maahanmuuttajien integroitumista
443 yhteiskuntaan on tuettava tarjoamalla heille riittävät kouluttautumismahdollisuudet ja
444 edistettävä aiemmin hankitun osaamisen ja koulutuksen tunnustamista. Varhaiskasvatukseen
445 sekä ensimmäiselle ja toiselle asteelle myönnetään positiivisen diskriminaation määrärahaa,
446 jotta läpi koko koulutuspolun voidaan tukea niitä oppijoita, jotka tarvitsevat erityisen vahvaa
447 tukea. Korkeakoulutuksen saavutettavuuteen kehitetään ratkaisuja, jotka huomioivat niiden
448 opiskelijoiden tarpeet, jotka ovat vaarassa jäädä eriarvoiseen asemaan.

449 On tärkeää, että nuori saa koko koulutuspolkunsaa ajan riittävästi ohjausta harkittujen ja
450 informoitujen valintojen tekemiseen. Aliehdustettujen ryhmien koulutukseen osallistumiseen
451 pitää kiinnittää erityistä huomiota. Normatiiviset sukupuolikäsitykset eivät saa rajoittaa
452 koulutukseen tai ammattiin hakeutumista. Oppilaitokset eivät saa kerätä tietoa
453 opiskelijoidensa ja hakijoidensa henkilökohtaisista ominaisuuksista, jotka ovat epäolennaisia
454 opiskelijavalinnan ja opinnoista suoriutumisen kannalta. Opiskelijalla on aina oikeus kieltäytyä
455 tällaisen tiedon luovuttamisesta.

456 Yliopistoihin tulee päästä ensisijaisesti maksuttomien valintakokeiden, -kurssien tai muiden
457 toisen asteen opintomenestyksestä riippumattomien väylien kautta. Toisen asteen
458 opintomenestystä voidaan kuitenkin käyttää valintatekijänä sellaisilla aloilla, joille se erityisesti
459 sopii. Tällöinkin yliopistojen on varattava merkittävä osa sisäänottokiintiöstään
460 opintomenestyksestä riippumattomien väylien kautta tuleville opiskelijoille sekä painotettava
461 opiskelijavalinnassaan soveltuvuutta ja motivaatiota. Arviointi tulee toteuttaa
462 ammattimaisesti, läpinäkyvästi ja tasapuolisesti koulutusalan erityispiirteet huomioiden.
463 Samojen alojen pääsykokeet tulee toteuttaa valtakunnallisina yhteishakuina mahdollisuuksien
464 mukaan. Järjestelmän on oltava sellainen, ettei valmennuskursseille ole tarvetta eikä avoimen
465 kautta hakeutuminen vaadi hakijalta kohtuuttomasti rahallisia tai ajallisia resursseja.
466 Opiskelijavalinnoissa ei tule siirtyä malliin, jossa suuri osa hakijoista hyväksytään yliopistoon
467 tutkinto-opiskelijoiksi ja myöhemmässä vaiheessa opiskelijoita karsitaan opintomenestyksen
468 perusteella. Myöskään avoimen väylän kehittäminen ei saa johtaa tämän kaltaiseen

469 järjestelyyn. Tulevaisuudessa alemman korkeakoulututkinnon opinto-oikeutta myönnettäessä
470 tulee lähtökohtaisesti aina myöntää opinto-oikeus ylempään korkeakoulututkintoon. Avoin
471 yliopisto tarjoaa mahdollisuuden osaamisen täydentämiseen ja korkeakoulutukseen
472 hakeutumiseen elämän eri vaiheissa, myös ilman yleistä korkeakoulukelpoisuutta. Avoimen
473 yliopiston tarkoitus ei ole toimia maksullisena väylänä valintajärjestelmän kiertämiseen, eikä
474 avoimen yliopiston tule myöntää tutkintoja. Ensikertalaiskiintiöt eivät ole hyvä keino jouduttaa
475 korkeakoulutukseen pääsyä.

476
477 Korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten tulee tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta
478 korkeakouluopintoihin voi saada kosketuksen jo toisen asteen opintojen aikana. Yhteistyötä
479 kaukana toisistaan sijaitsevien oppilaitosten välille voidaan rakentaa esimerkiksi sähköisiä
480 työkaluja hyödyntäen. Yhteistyön on oltava toisen asteen kannalta mahdollisimman
481 yhdenvertaista alueellisesti ja jokaisessa toisen asteen oppilaitoksessa tulee voida suorittaa
482 maksuttomasti korkeakouluopintoja.

483 Vaikuttamistavoitteita:

- 484 • Kaikilla lapsilla on oltava subjektiivinen oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen.
- 485 • Varhaiskasvatuksen ja esikoulun pedagogista osaamista vaativien opettajan tehtävien tulee olla
- 486 yliopistokoulutettujen, ja vaihtoehtoisesti steinerpäiväkodissa myös steinerpedagogisen
- 487 lastentarhanopettajan tutkinnon suorittaneen henkilön vastuulla.
- 488 • Suomessa laaditaan kansallinen korkeakoulutuksen saavutettavuusohjelma, jossa on
- 489 määrälliset mittarit ohjelman toimivuuden arviointiin.
- 490 • Vaikutetaan siihen, että haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien pääsy korkeakoulutuksen
- 491 piiriin helpottuu ja pääsyä edistäviä rakenteita luodaan.
- 492 • Toisen asteen ja korkea-asteen tutkinnon suorittavien pakolaisten ja maahanmuuttajien
- 493 määrän tulee kasvaa, ja jo suoritettut tutkinnot tulee tunnustaa soveltuvin osin.
- 494 • Pakolaisille ja turvapaikanhakijoille tulee tehdä osaamiskartoitus mahdollisimman pian maahan
- 495 saapumisen jälkeen.
- 496 • Kuntien tulee tarjota tarpeeksi valmistavaa koulutusta ja tukea opintopolun nivelvaiheessa, jotta
- 497 kaikilla halukkailla olisi paremmat mahdollisuudet hakeutua korkeakoulutukseen.
- 498 • Kansainvälisillä opiskelijoilla tulee olla pääsy luotettavaan, saavutettavaan ja yhdenvertaisiin
- 499 peruspalveluihin.
- 500 • Toisen asteen opiskelijoille tulee tarjota mahdollisuus suorittaa yliopistokursseja ennakoon
- 501 esimerkiksi digitaalisia verkko-oppimisolustoja hyödyntäen.
- 502 • Kaikelle korkeakoulutukselle tutkinnosta yksittäiseen kurssiin on määriteltävä selkeät,
- 503 läpinäkyvät ja yksiselitteiset osaamistavoitteet.
- 504 • Uudelleen koulutautumismahdollisuuksia tulee lisätä työurien aikana.
- 505 • Elinikäisen oppimisen kustannukset eivät saa jäädä yksin oppijan vastuulle, vaan vastuun on
- 506 jakauduttava yksilön, työnantajan ja yhteiskunnan kesken. Osaamisen päivittäminen on
- 507 mahdollista jokaiselle riippumatta yksilön varallisuudesta tai työsuhdestatuksesta.
- 508 • Elinikäistä oppimista on kehitettävä niin, että sen kustannuksella ei heikennetä
- 509 tutkintokoulutuksen resursseja.
- 510 • Toisen ja korkea-asteen opintoja on tarjolla avoimessa muodossa soveltuvin osin.
- 511 • Yliopistot tarjoavat valmistuneille mahdollisuuden osaamisen täydentämiseen.
- 512 • Yliopistoihin tulee jatkossakin olla mahdollisuus päästä toisen asteen opintomenestyksestä
- 513 riippumatta. Pääasiallinen tapa tähän on valintakoe.
- 514 • Ensikertalaiskiintiöistä luovutaan.
- 515 • Avoimen yliopiston väylää ei tule kasvattaa kokonaissäänotosta yli 10 %:iin.

516 **Opiskelijakeskeinen oppiminen ja opiskelukyky**

517 Opiskelijakeskeisen oppimisen periaatteisiin kuuluu opiskelijan valinnanvapaus ja vastuu
518 omasta oppimisestaan, osallistumisestaan ja opintopolun suunnittelusta. Arvosanojen ja
519 opintopisteiden tavoittelun sijaan opiskelijoiden motivaatio syntyy yhteistyöstä, vastuusta
520 sekä korkealaatuisesta ja ajankohtaisesta opetuksesta. Akateemisen henkilökunnan roolissa
521 korostuu opiskelijan oppimisen ohjaaminen ja valintojen tukeminen.

522 Opiskelijakeskeisyys tulisi huomioida tutkintorakenteissa, oppimisympäristöissä,
523 arvioinneissa, osaamistavoitteissa ja opetussuunnitelmissa. Oppimisympäristöjen tulee olla
524 esteettämiä. Opetuksessa tulee huomioida opiskelijoiden erilaiset pohjatiedot, tarpeet,
525 kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset opiskelun tavat. Opetuksessa tulisi käyttää monipuolisesti
526 erilaisia opetusteknologioita niiden olematta kuitenkaan itseisarvo.

527 Yliopistokoulutuksen osaamistavoitteet on määriteltävä tutkinto-, kokonaisuus- ja
528 kurssitasolla. Opiskelijan aiemmin korkeakoulutuksessa ja sen ulkopuolella hankkima
529 osaaminen on tunnustettava opinnoissa koulutuksen osaamistavoitteiden mukaisesti.

530 Opetuksen kehittämiseen tulisi panostaa korkeakouluissa tarjoamalla opetushenkilökunnalle
531 tarvittavat resurssit, pedagogista koulutusta sekä tukea opiskelijakeskeisen pedagogiikan
532 käyttöönottoon ja sen kehittämiseen. Pedagogiseen koulutukseen tulee sisältyä keinoja
533 huomioida erilaiset oppijat opetuksessa. Henkilökuntaa tulisi tukea myös monipuolisten,
534 digitaalisten opetustyökalujen käyttöönotossa sekä vieraalla kielellä toteutettavan
535 monikulttuuriselle ryhmälle suunnatun opetuksen suunnittelussa. Tarkoituksenmukainen
536 opetusteknologia mahdollistaa joustavan oppimisympäristön sekä monipuoliset opetus- ja
537 arviointimenetelmät. Ansiokkaasta opetuksesta pitäisi palkita korkeakoulujen sisäisissä
538 palkitsemisjärjestelmissä.

539 Digitaalisuus edistää yliopistojen opetuksen ja materiaalien avoimuutta. Yliopistojen
540 opetushenkilökunnan digipedagogista osaamista tulee kehittää, jotta kaikilla opiskelijoilla on
541 yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen. Digitalisaation luomia mahdollisuuksia tulee
542 hyödyntää opiskelijan osaamisen kartuttamiseen, ohjaukseen, opetuksen ja ohjauksen laadun
543 kehittämiseen, opiskeluun toisessa korkeakoulussa ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien
544 kehittämiseen. Digitalisaatiota voidaan hyödyntää myös osaamistarpeiden ennakoinnissa.
545 Digitalisaatiossa ja digitalisoitumisessa täytyy huomioida opiskelijakeskeisyys ja opiskelijan
546 oikeudet omistamaansa tietoon. Jotta opiskelijan tuottamaa ja opiskelijan opinnoista tuotettua
547 tietoa pystytään hyödyntämään täysimääräisesti, tulee sitä säilyttää niin, että sitä pystytään
548 käyttämään kotiyliopiston lisäksi avoimesti myös sen ulkopuolella. Tarve tiedon
549 hyödyntämiselle esimerkiksi muualla hankitun osaamisen tunnustamista varten ei saa siten
550 olla esteenä opiskelulle muissa korkeakouluissa. Opiskelijan opintojen suorittaminen ei
551 kuitenkaan saa vaikeutua, jos opiskelija kieltäytyy luovuttamasta joitain tietoja opetuksen
552 käyttöön. Digitaalisuuden lisääminen ei saa myöskään heikentää opiskelijan mahdollisuuksia
553 saada ensisijaisesti lähiopetusta tai -ohjausta. Opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus
554 suorittaa opintoja tai saada ohjausta joustavasti digitaalisesti silloin, kun opintojen
555 suorittamiselle tai ohjauksen saamiselle digitaalisesti ei ole pedagogisia esteitä.
556 Digitalisaatiokehityksessä tulee huomioida esimerkiksi tarvittavien laitteiden ja ohjelmistojen
557 saavutettavuuteen ja opiskelijoiden sosioekonomiseen asemaan liittyvät haasteet.

558 Jokainen korkeakoulusta valmistuva on opinnoissaan harjaantunut toimimaan
559 kansainvälisessä, monikulttuurisessa toimintaympäristössä sekä ymmärtämään globaaleja
560 kehityskysymyksiä oman opintoalansa näkökulmasta. Liikkuvuusjakso ei ole edellytys
561 kansainvälistymiselle - kotikansainvälistymisen periaate tuo globaalit ilmiöt ja
562 monikulttuurisuutta tukevat opetusmetodit jokaiseen tutkintoon. Kotikansainvälistyminen ja
563 digiliikkuvuus ovat saavutettavuuden kannalta erinomaisia, mutta kestävästi toteutetun
564 fyysisen kansainvälisen liikkuvuuden pitää olla ensisijainen liikkuvuusmuoto ja sitä tulisi tukea.
565 Vieraiden kielten opetukseen on panostettava ja yliopistojen on tarjottava kattavasti vieraiden
566 kielten kursseja. Vaihdoissa suoritettut opinnot tulee lukea hyväksi tutkintoon.

567 Korkeakoulujen laadunarvioinneissa on otettava huomioon opetuksen laatu,
568 opiskelijälähtöisyys, opiskelijoiden hyvinvointi, oppimistulokset, kansainvälisyys ja laadullinen
569 työllistyminen. Korkeakoulujen palautejärjestelmien on oltava kansallisesti vertailukelpoiset,
570 joiden pohjalta ne kehittävät toimintaansa pitkäjänteisesti. Opiskelijoiden tulee voida
571 osallistua opetuksen kehittämiseen kaikissa sen vaiheissa. Opiskelijoiden tulee sekä antaa että
572 saada palautetta opinnoistaan säännöllisesti, ja palaute on käsiteltävä asiallisesti.

573 Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Se vaikuttaa opintojen sujumiseen, tuloksiin sekä
574 opiskelijan ja yhteisön hyvinvointiin. Korkeakoulujen tulee edistää opiskelukykyä sen kaikilla
575 osa-alueilla: opetus ja ohjaus, opiskelutaidot, opiskeluympäristö sekä terveys ja voimavarat.

576 Opiskelijoiden tuen kehittäminen on yliopistonkin edun mukaista. Opiskelijoille on oltava
577 tarjolla runsaasti tukea ja ohjausta opintojen, uran ja elämänsä suunnitteluun kaikilla
578 koulutusasteilla. Korkeakoulujen tulee panostaa kaikkien uusien opiskelijoiden integroimiseen
579 korkeakouluyhteisöön. Opiskelijoille esitellään korkeakoulun tarjoamat tukipalvelut, joita on
580 oltava tarjolla laajasti opintojen loppuun asti. Tukipalveluiden tarjonnassa huomioidaan
581 opiskelijoiden erilaiset taustat. Tukea on oltava tarjolla yliopiston virallisilla kielillä sekä
582 englanniksi.

583 Opiskelijoiden tulee saada yliopistolta tukea löytääkseen itselleen parhaat oppimistavat ja -
584 tekniikat. Lisäksi yliopistot tunnustavat ja tunnustavat erilaiset opiskelijoiden yksilölliset
585 ominaisuudet, jotka voivat vaikuttaa oppimiseen. Niin opetus- ja ohjaushenkilökunnan kuin
586 opiskelijoiden tietoisuutta oppimisvaikeuksista lisätään ja näin voidaan edistää esimerkiksi
587 oikea-aikaisen tuen saamista sekä erilaisia oppimistapoja tukevien opetusmenetelmien
588 valitsemista. Erityisesti opintojen alussa on myös rohkaistava kriittiseen ajatteluun ja
589 ongelmanratkaisutaitojen kehittämiseen. Saamansa tuen avulla opiskelijat pystyvät
590 määrittelemään ja sanallistamaan osaamisensa sekä oppimaan joustavasti uutta. Ohjauksen
591 avulla tuetaan elinikäisen oppimisen edellytysten kehittymistä.

592 Vaikuttamistavoitteita

- 593 • Yliopistot tarjoavat ohjauspalveluja kansainvälistymisjakson suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- 594 • Korkeakoulujen tulee suunnitella tiloihinsa monipuolisia oppimisympäristöjä erilaisiin
595 käyttötarkoituksiin.
- 596 • Laadukkaasta opetuksesta ja ohjauksesta pitää palkita yliopistojen sisäisissä
597 palkitsemisjärjestelmissä.
- 598 • Pedagoginen osaaminen tulee ottaa rekrytointikriteeriksi tutkimus- ja opetushenkilökunnalle.

- 599
- 600
- 601
- 602
- 603
- 604
- 605
- 606
- 607
- 608
- 609
- 610
- 611
- 612
- 613
- 614
- 615
- 616
- 617
- 618
- Vaihtoon lähtöä tulee tukea taloudellisesti ja vaihdossa suoritettujen opintojen hyväksi lukemisen tulee olla sujuvaa.
  - Opintopsykologin vastaanotolle tulee päästä viimeistään kuukauden sisällä ajanvarauksesta.
  - Opintopsykologien on tiivistettävä yhteistyötä YTHS:n kanssa.
  - Kaikki uudet opiskelijat osallistuvat yliopisto-opiskeluun valmentavalle kurssille. Myös opettajia koulutetaan huomioimaan yksilölliset opiskelun tavat.
  - Korkeakoulujen tulee rakentaa valtakunnallinen verkkopohjainen hyvinvointi- ja elämäntaito-ohjelma tukemaan opiskelijoita heidän opinnoissaan ja arjessaan.
  - Jokaiselle opiskelijalle on osoitettava ohjaava opettaja tai koulutettu opinto-ohjaaja, jonka kanssa opiskelujen etenemistä seurataan vähintään kerran vuodessa ja tavoitteita tarkistetaan tarvittaessa. Ohjausta on tarjottava myös englanniksi. Ohjaavan opettajan toteuttama ohjaus sisältyy työaikaan.
  - Tutkintojen osaamistavoitteissa mainitaan kansainvälisyystaidot ja kotikansainvälistyminen on yksi tutkinnonsuunnittelua ohjaavista periaatteista.
  - Digitaalisuuden lisääminen ei saa heikentää opiskelijan mahdollisuuksia saada ensisijaisesti lähiopetusta tai -ohjausta.
  - Digitaalisten oppimisympäristöjen käyttö ja verkko-opetus ovat osa yliopistopedagogista koulutusta.
  - Yliopistopedagogisten opintojen ja henkilöstökoulutuksen tulee tukea akateemista henkilökuntaa ohjausosaamisen kehittämisessä.

619 Korkeakoulujärjestelmä ja tutkinnot

620 Suomalaista korkeakoulujärjestelmää on kehitettävä kokonaisuutena. Tiivistä yhteistyötä
621 pitää tehdä niin yliopistojen kesken kuin yhdessä ammattikorkeakoulusektorinkin kanssa, ja
622 opiskelijan on voitava liikkua korkeakoulujen välillä sujuvasti. Korkeakoulujärjestelmän tulee
623 muodostua yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, jotka eroavat sekä lakisääteisten
624 tehtäviensä että oman strategian ja profiilinsa kautta. Korkeakoulujen tulee kuulua yliopisto-
625 tai ammattikorkeakoululain määrittelemän julkisen sääntelyn piiriin, ja ne voivat muodostaa
626 erilaisia yhteeniittyymiä.

627

628 Suomalaisen korkeakoulutuksen laadun on oltava korkea kaikkialla, ja opetuksen tulee
629 perustua ajantasaiseen tutkimustietoon. Jokaisen korkeakouluyksikön on tarjottava riittävän
630 laaja valikoima opintoja. Korkeakoulujen tulee tehdä aitoa yhteistyötä yli rajojen ja tarjota
631 kansainvälisiä opintokokonaisuuksia. Korkeakouluverkon rakenteellisen kehittämisen on
632 tapahduttava vuorovaikutuksessa opetus- ja kulttuuriministeriön, yliopistojen, opiskelijoiden
633 ja tarpeellisten sidosryhmien kesken. Korkeakouluverkon kehittämisen keskiössä ovat
634 koulutuksen ja tutkimuksen laatu ja saavutettavuus. Korkeakoulujen alueellisessa
635 sijoittumisessa huomioidaan korkeakoulujen erilaiset profiilit ja alueiden osaamistarpeet.

636

637 Suomalaiset korkeakoulut menestyvät kansainvälistymällä. Kansainvälistymisen kannalta on
638 tärkeää, että korkeakouluihin tulee opiskelijoita kaikkialta maailmasta. Kansainvälisille
639 opiskelijoille tulee myöntää kerralla oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi.
640 Korkeakoulujen on tarjottava eurooppalaisen viitekehysten mukaisia tutkintoja liikkuvuuden
641 helpottamiseksi. Opiskelijan on voitava siirtyä korkeakoulusta toiseen kaikkialla Suomessa ja
642 Euroopassa. EU:ssa edistetään sivistyksen ja akateemisen vapauden arvoa sekä toimivaa

643 liikkuvuutta ja opiskelijoiden yhteistyötä yli rajojen. Eurooppalaisen koulutuksen kehittämisen
644 tulee olla opiskelijälähtöistä, ja koulutuksen tulee olla saavutettavaa aliedustetuille ryhmille
645 ympäri Euroopan. Lisäksi Euroopan tasolla kehitetään rakenteita, jotka kannustavat
646 opiskelijoita siirtymään myös eurooppalaisen korkeakoulualan ulkopuolelle.

647
648 Liikkuvuuteen suomalaisen korkeakoulujärjestelmän sisällä on kannustettava. Alan
649 vaihtamisen tutkintoasteiden nivelvaiheissa pitää olla mahdollista yliopistojen sisällä ja niiden
650 välillä, kuitenkin alojen erityispiirteet huomioiden. Jokaisella yliopistoon hyväksytyllä
651 opiskelijalla on kuitenkin oltava oikeus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto. Korkeakouluja
652 kannustetaan kehittämään kandidaatintutkintoja laaja-alaisiksi kuitenkin alojen erityispiirteet
653 huomioiden. Laaja-alaisen kandidaatintutkintojen tulee perustua tarkoituksenmukaisiin
654 tieteenalajhdistelmiin ja kandi-maisteri -siirtymä ei saa muodostua joustavan etenemisen
655 esteeksi. Korkeakoulutuksen on huomioitava nopeasti muuttuvat osaamistarpeet ja tarjottava
656 kanavia elinikäiseen oppimiseen.

657
658 Korkeakoulutusta kehitetään purkamalla korkeakoulujen ja alojen välisiä raja-aitoja.
659 Opiskelijalle tulee olla mahdollista valita korkeakoulujen yhteiseltä alustalta joustavasti hänen
660 opintosuunnitelmaansa sopivia opintojaksoja. Sivuainekokonaisuuksia tulee voida vapaasti
661 valita oman ja muiden yliopistojen tarjonnasta, alakohtaiset erityispiirteet huomioiden. Alan
662 vaihtamisen pitäisi olla sujuvaa ja tapahtua korkeakoulujen sisäisillä siirtymillä niin, etteivät
663 siirto-opiskelijat vie uusien opiskelijoiden koulutuspaikkoja. Korkeakouluissa onkin
664 vakiinnutettava käytännöt siirto-opiskelijoiden hyväksymiseen eri tutkinto-ohjelmiin. Siirto-
665 opiskelijoita tulee kohdella tasapuolisesti ja heidän opinto-ohjauksestaan pitää huolta.

666
667 Koulutusmäärät on määriteltävä valtakunnallisesti yhteistyössä korkeakoulujen ja valtion
668 välillä yhteiskunnan tarpeet huomioiden, samalla huolehtien opetuksen korkeatasoisuudesta.
669 Tutkinnoilla tulee olla selkeät osaamistavoitteet, jotka näkyvät sekä tutkinto- että
670 opintojaksotasolla. Osaamistavoitteita määriteltäessä tulee kuulla työelämän ja muiden
671 relevanttien sidosryhmien edustajia. Koulutusta on tarjottava riittävän laajasti suomeksi,
672 ruotsiksi ja englanniksi.

673
674 Koulutuksen tulee olla maksutonta kaikille. EU-Eta-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden
675 lukuvuosimaksujen vaikutuksista yliopistojen kansainvälisyydelle, taloudelle ja
676 yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tulee seurata aktiivisesti. Opiskelijat ovat keskenään
677 yhdenvertaisessa asemassa opetuksen ja palveluiden suhteen siitä huolimatta, että osa
678 maksaa lukuvuosimaksuja: ohituskaistoja esimerkiksi kiintiöpaikkoina kursseille tai opiskelija-
679 asumiseen ei synny.

680
681 Apurahajärjestelmän tulee ottaa huomioon hakijan sosioekonominen tausta, sen on oltava
682 kattava, ennustettava ja läpinäkyvä, eikä sen rahoittamiseen saa käyttää
683 kehitysyhteistyövaroja eikä yliopistojen perusrahoitusta. Apurahojen myöntöperusteet sekä

684 lukuvuosimaksujen suuruus ovat hakijoiden tiedossa jo hakuvaiheessa eivätkä perusteet tai
685 maksujen suuruus muutu opintojen aikana.

686

687 Maksullisten erikoistumis- ja täydennyskoulutuksen yleistyessä varmistetaan, että maksuton
688 tutkinto on edelleen riittävä työelämässä eikä yksilön tarvitse ostaa osaamista työllistyäkseen.
689 Koulutusvienti ei vie resursseja maksuttomalta tutkintokoulutukselta vaan tuo niitä lisää.
690 Koulutusvientiä tehdään vastuullisesti ja eettisesti, ja sen toteuttamiseen laaditaan
691 valtakunnalliset periaatteet.

692

693 Vaikuttamistavoitteita:

- 694 • Tutkintomäärien määrittelyssä tulee ottaa huomioon perusteltu tarve ja kiinnittää huomiota
695 riittävään ja oikeasuhtaiseen resursointiin alakohtaisesti. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen
696 vision toteutumisen seurannalle on selkeät mittarit ja sitä varten perustetaan seurantaryhmä.
- 697 • Suomen tulee saavuttaa Bolognan prosessin tavoitteet. Tutkinnot ja opintokokonaisuudet tulee
698 tunnustaa ympäri Euroopan, koulutustasoa laskematta.
- 699 • Yliopisto-opiskelijoiden on voitava vapaasti valita sivuaine haluamastaan korkeakoulusta. Tämä
700 voidaan toteuttaa laajentamalla esimerkiksi JOO-opintojärjestelmää.
- 701 • Yliopistojen välistä yhteistyötä tiivistetään kehittämällä kansallisia alakohtaisia
702 opintokokonaisuuksia.
- 703 • Suomeen on rakennettava, kansallinen tutkinto-opiskelijoiden ja muiden jatkuvien oppijoiden
704 alusta. Korkeakoulujen yhteinen alusta mahdollistaa myös ajasta ja paikasta riippumattoman
705 opiskelun ja kannustaa korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön. Alustamaisuus toteutetaan
706 korkeakoulujen yhteistyönä avoimien rajapintojen ja datan jakamisen avulla.
- 707 • Kandidaatintutkinnon tulee tarjota laajat valmiudet siirtyä toiselle alalle maisteritutkintoa
708 suorittamaan. Alojen erityispiirteet on kuitenkin huomioitava.
- 709 • Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden tulee voida jatkaa opintojaan Suomessa.
710 Turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia hakeutua korkeakoulutukseen tulee tukea esimerkiksi
711 hakemiseen valmistavia siltaopintoja ja -kurseja tarjoamalla.
- 712 • Käyttöön otettavien lukukausimaksujen vaikutuksia tulee arvioida kriittisesti vähintään kahden
713 vuoden välein. Lukukausimaksuista luovutaan ensi kädessä.
- 714 • Kansainvälisille opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko opiskeluajaksi. Opinto-ohjelmat on
715 suunniteltu niin, että niissä on mahdollista suorittaa oleskeluluvan uusimiseen tarvittava määrä
716 opintopisteitä lukuvuodessa ja viranomaisten ja oppilaitosten yhteistyön on toimittava
717 mutkattomasti ympäri Suomea.

718

719

720

721

722

723

724

Ylioppilas

725

Opiskelijan järkevä toimeentulo

726

Suomessa opiskelijoihin panostaminen pitää nähdä yhteiskunnan investointina tulevaisuuteen. Yhteiskunnan tuki tarjoaa jokaiselle yhdenvertaisen mahdollisuuden opiskella sosioekonomisesta taustasta ja asuinpaikasta riippumatta. Suomen tulee siirtyä perustuloon. Ennen perustulojärjestelmään siirtymistä on varmistettava, että päätoimisen opiskelun aikainen toimeentulo on turvattu riittävällä opintotuella, joka sisältää välttämättömän toimeentulon kannalta riittävän opintorahaosuuden, kohdentuu tasaisesti opiskeluajalle ja kohtelee eri oppialoilla opiskelevia yhdenvertaisesti.

733

Opintotuki on opiskelijan sosiaaliturvaa ja sen hallinnointi kuuluu sosiaali- ja terveystieteiden vastuulle. Opintotukijärjestelmän on oltava selkeä, johdonmukainen ja ennakoitavissa. Järjestelmän tulee mahdollistaa kohtuullinen työssäkäynti siten parantaen opiskelijoiden toimeentuloa ja valmistumisen jälkeistä työllistymistä. Opintotukijärjestelmä tukee osaltaan myös kansainvälistä liikkuvuutta. Opintotuen elementtien on seurattava yleistä kustannustason nousua, ja opintotuen kehittämisen painopisteen on oltava täysipäiväisen opiskelun mahdollistamisessa.

740

Opintotuki on tärkeää sovittaa yhteen muiden etuuksien kanssa niin, että se huomioi joustavasti erilaiset elämäntilanteet toimeentulon vaarantumatta tai heikkenemättä. Perheellisten opiskelijoiden opintorahassa on oltava riittävä huoltajakorotus. Sairauslomalla olevan opiskelijan on voitava opiskella osa-aikaisesti siten, että toimeentulo on turvattu. Korkeakouluopintoihin tarkoitettua opintotukea tulee myöntää Suomessa opiskeltaessa vain yliopistolain 1 §:ssä mainituissa yliopistoissa ja toimiluvan saaneissa ammattikorkeakouluissa suoritettaviin korkeakouluopintoihin sekä opintolainan valtioneuvoston Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettaviin opintoihin.

748

Opiskelijoiden asumisen tuessa on tärkeintä, että tuen taso vastaa reaalisia asumiskustannuksia. Opiskelijoiden asumista pitää tukea ympärivuotisella, yksilökohtaisella asumisen tukijärjestelmällä, joka sopii ongelmitta yhteen opiskelijoiden muiden sosiaalietuuksien kanssa. Asumisen tukimuodon tulee sallia kohtuulliset tulot ja reagoida joustavasti vaihteleviin tuloihin. Asumisen tuen taso ei tule olla riippuvainen asunnon koosta tai asumismuodosta ja sen tulee vastata opiskelijoiden monimuotoisiin asumisen tarpeisiin.

754

Opintolainan rooli on olla opiskelijoiden keskuudessa tunnettu vapaavalintainen toimeentulon täydentämisen muoto. Opintolainajärjestelmän kehittämisen painopisteen tulee olla riskisuojeiden parantamisessa niin, että ne ovat riittävät antamaan todellisen suojan lainan ottamiselle. Opiskelijoiden on saatava riittävän laajasti ja monipuolisesti tietoa opintolainajärjestelmästä. Opintolainaa, nostettua tai nostamatonta, ei saa lukea tuloksi minkään sosiaalietuuden tarvetta arvioitaessa.

760

761 Vaikuttamistavoitteita:

- 762 • Opintotuki on siirrettävä opetus- ja kulttuuriministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriön
763 hallinnon alaisuuteen.
- 764 • Yleinen asumistuki tulee muuttua yksilökohtaiseksi.
- 765 • Opintolainaa, nostettua tai nostamatonta, ei saa lukea tuloksi minkään sosiaalietuuden tarvetta
766 arvioitaessa.
- 767 • Opintolainahyvityksen ehdoissa tulee opintoaikana huomioida ainoastaan siihen tutkintoon
768 käytetty opintoaika, jonka aikana on nostettu opintotukea.
- 769 • Opintolainan korkotasolla on oltava katto.
- 770 • Kasvatetaan opintorahan määrää sillä välin, kun siirrytään kohti perustuloa.
- 771 • Opiskelijat ovat mukana sosiaaliturvan uudistamistyössä ja mahdollisissa kokeiluissa.
- 772 • Vaatimus opiskella vähintään 20 opintopistettä lukuvuodessa opintorahan saamiseksi
773 poistetaan.
- 774 • Opintotuen vuositulorajoja tulee korottaa siten, että yhdeksän kuukautta kalenterivuoden
775 aikana opintotukea nostavan opiskelijan on mahdollista tienata 18 000 € ilman, että tulot
776 vaikuttavat opintotukeen.

777 Opiskelijaruokailu ja ateriatuki

778 Opiskelijaruokailun on oltava mahdollista kaikille opiskelijoille. Opiskelijaruuan on tärkeää olla
779 laadukasta, terveellistä, edullista ja monipuolista sekä kestäväällä tavalla tuotettua, huomioiden
780 myös erityisruokavaliot. Opiskelijaruokailu tukee tärkeällä tavalla myös kansanterveyttä ja
781 kestäväää kehitystä, ja sen tulee kannustaa kasvisruokailuun ja ohjata vähentämään
782 lihansyöntiä sekä ruokahävikkiä.

783
784 Opiskelijaruokailua tuetaan ateriatukijärjestelmällä. Yliopistojen on tiedostettava vastuunsa
785 opiskelijoiden ja henkilökunnan ruokailun järjestämisestä sekä kannettava vastuu omalta
786 osaltaan kustantamalla myös jatkossa opiskelijaravintoloiden investointi- ja laitekustannuksia
787 sekä tilavuokria. Muissa kuin korkeakoulun tiloissa toimiville opiskelijaravintoloille voidaan
788 jatkossakin maksaa ylimääräistä aterialaikoista avustusta, millä korvataan tilojen ja kiinteiden
789 laitteiden kustannuksia. Aterian enimmäishintaa on voitava nostaa ainoastaan, jos myös
790 ateriatuen tasoa nostetaan.

791

792 Vaikuttamistavoitteita:

- 793 • Aterian enimmäishinnan nosto on sidottava samanaikaiseen ateriatuen nostoon. Ateriatuen
794 tasoa on korotettava.
- 795 • Opiskelijaruokaloitten on tarjottava laadukasta ja ravintopitoista kasvis- ja vegaanista ruokaa.
- 796 • Opiskelijat tietävät ruoan alkuperän ja ruoan ravintoarvotiedot sekä hiilijalanjälki ovat helposti
797 saatavissa. Opiskelijaravintolat painottavat raaka-aineiden hankinnassa ekologisuutta.
- 798 • Ateriatuen rajoitus yhteen ateriaan päivässä opiskelijaa kohti on poistettava.

799

Laadukasta ja kohtuuhintaista opiskelija-asumista

800

Opiskelijoilla on oltava oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen. Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen kaikille edellyttää riittävästi yhteiskunnan tuotantotukia.

801

802

803

Opiskelija-asuntojen riittävä tarjonta vähentää kasvukeskusten asuntopulaa sekä helpottaa muiden vähävaraisten asuntotilannetta. Valtion tulee myöntää riittävästi tukea uusien opiskelija-asuntojen rakentamiseen sekä peruskorjaamiseen, jotta asuminen on edullista ja laadukasta. Kuntien tulee varmistaa riittävä tonttitarjonta tuetulle opiskelija-

804

805

806

807

808

809

810

811

812

asuntotuotannolle luovuttamalla tontteja opiskelija-asuntojen rakennuttajayhteisöille ja kaavoittamalla maata opiskelija-asuntorakentamiseen. Valtion tulee edistää tonttitarjontaa luovuttamalla omia suojelurajoitteista vapaita maitaan edullisesti opiskelija-asuntoyhteisöille. Käyttötarkoituksen muutosten säätelyä lievitetään, jotta tyhjillään oleviin tiloihin voidaan sijoittaa pysyvää tai väliaikaista opiskelija-asumista.

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

Opiskelija-asuntoja rakennettaessa on kiinnitettävä huomiota laatuun, saavutettavuuteen, esteettömyyteen, ympäristöystävällisyyteen, viihtyvyyteen sekä yhteisöllisyyden tukemiseen. Rakentamisessa ja ylläpidossa on kiinnitettävä erityistä huomiota niiden terveellisyyteen esimerkiksi sisäilman laadun osalta. Opiskelija-asunnoista on oltava hyvät julkisen ja kevyen liikenteen yhteydet opiskelupaikkakunnan keskustaan ja kampuksille. Korkeakoulut, opiskelija-asuntoyhteisöt ja kaupungit vastaavat yhdessä kansainvälisten opiskelijoiden asuttamisesta. Korkeakoulujen on kannettava vastuunsa kansainvälisten opiskelijoiden asumisen kustannuksista. Korkeakoulujen tulee kantaa vastuu myös väliaikaisesta tilapäismajoituksesta. Kansainvälisten opiskelijoiden ja työntekijöiden integroitumista yhteisöön tulee edistää lisäämällä asumista suomalaisten kanssa samoissa taloissa ja samoilla asuinalueilla.

825

826

827

828

829

830

Opiskelija-asuntojen vuokratason tulee pysyä markkinahintoja alhaisempana paitsi valtion tuotantotukien, myös joustavampien kaavoitus- ja autopaikkannormien sekä asunnon minimikokosäätelyn poistamisen ansiosta. Vuokra- ja omistusasumista tulee kohdella tasa-arvoisesti verotuksessa, jotta ne ovat yhtä houkuttelevia vaihtoehtoja ja ihmiset voivat valita asumismuotonsa omien mieltymystensä mukaan.

831

Vaikuttamistavoitteita:

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

- Ympäristöministeriön tulee ennakoida uusien opiskelija-asuntojen tuotantarvetta teettämällä opiskelija-asumisselvitys säännöllisesti.
- Uusien opiskelija-asuntojen tuotantotavoitteen saavuttamiseksi tulee aloittaa ohjelma nuoriso- ja opiskelija-asumisen kehittämiseksi.
- Valtion tulee varmistaa riittävä tonttitarjonta asettamalla kasvukeskusten MAL-sopimukseen erillinen kiintiö pitkällä korkotukilainalla tuettujen opiskelija-asuntojen vuosituotannolle.
- Opiskelija-asuntojen osalta 40-vuotisen korkotukilainan omavastuukorko tulee alentaa 1 %:n tasolle.
- Opiskelija-asuminen tulee pitää erityisryhmien investointiavustusten piirissä ja investointiavustusprosentti korottaa 20 %:iin.

- 842
- 843
- 844
- 845
- 846
- 847
- 848
- 849
- 850
- 851
- 852
- 853
- 854
- 855
- 856
- 857
- 858
- Opiskelija-asumisen uudistuotannon tuotantotuet tulee ensisijaisesti kohdistaa alueille, joilla opiskelijoiden asuntotilanne on kaikkein heikoin.
  - Opiskelija-asuntokohteilla tulee olla oikeus samoihin suhdanneluonteisiin avustuksiin kuin muillakin asuntokohteilla.
  - Opiskelija-asuminen tulisi huomioida jo kaavassa ja kaavoittaa yksinkertaiseksi sekä vapauttaa julkisivumateriaalien ja kadunvarsiliiketilojen vaatimuksista.
  - Opiskelija-asuminen on vapautettava autopaikkainormista.
  - Väestönsuojien rakentamisvelvoitteista tulee luopua opiskelija-asumisessa.
  - Luovia asuntoratkaisuja voidaan edistää poistamalla asuntojen minimikokosäntely tuetuilta asunnoilta.
  - Korkeakoulujen tulee vastata lukukausien epätasaisesta vaihto-opiskelijamäärästä johtuvasta opiskelija-asuntojen tyhjäkäytöstä.
  - Tilojen käyttötarkoitusta säätäviä normeja sekä yhteistyötä rakennusalan toimijoiden välillä tulee kehittää siten, että tyhjiä tiloja voidaan joustavasti muuttaa esimerkiksi yrityskäytöstä opiskelija-asumiseen.
  - Lukukausimaksujen maksaminen ei saa vaikuttaa opiskelija-asuntojen asukasvalintaan, vaan kaikkia opiskelijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti.

859 **Opiskeluterveydenhuolto ja YTHS**

860 Terveystenhuoltojärjestelmä ja riittävästi resursoidut terveyden- ja sairaanhoidon palvelut
861 tukevat hyvinvointia sekä ylläpitävät työ- ja opiskelukykyä. Terveystenhuoltojärjestelmä tasaa
862 väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja sekä toimii tiiviissä yhteistyössä
863 sosiaalipalvelujen kanssa. Terveystenhuollon resurssit on suunnattava ongelmien
864 ennaltaehkäisyyn ja matalan kynnyksen palveluihin. Liikunnan merkitys terveyden edistäjänä
865 on huomioitava ja liikuntamahdollisuuksien oltava kaikkien saavutettavissa.
866 Terveystenhuollossa pitää hyödyntää digitalisaation sekä omahoidon tarjoamia
867 mahdollisuuksia.

868

869 Terveystenhuoltojärjestelmän tulee pohjautua elämäntapaajatteluun. Palvelut on
870 suunniteltava ja toteutettava pääsääntöisesti ikäryhmittäin, jolloin kerrytetään vahvaa
871 osaamista ikäkaudelle tyypillisistä terveysongelmista. Elämäntapaajattelu edistää yksilöiden
872 sekä väestöryhmien kokonaisvaltaista palvelutarpeiden huomiointia. Keskeinen osa
873 elämäntapaajattelua ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut.

874

875 Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden ja
876 hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen. Opiskeluterveydenhuollon on oltava enemmän
877 kuin pelkkä opiskelijan terveydenhoito – se on yhteisöterveyteen ja ennaltaehkäisyyn
878 panostava toiminnallinen ja lainsäädännöllinen kokonaisuus, jonka osana tarjotaan
879 opiskelijoille perustason terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Erityisen tärkeitä kokonaisuuksia
880 opiskeluterveydenhuollossa ovat toimivat mielenterveyden, seksuaali- ja
881 lisääntymisterveyden sekä suun terveyden palvelut. Terveysten neuvonta ja -tarkastukset on
882 järjestettävä myös nuorille opiskeluterveydenhuollon ulkopuolella. Kaikkien perustutkinto-
883 opiskelijoiden tulee olla oikeutettuja opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Korkeakoulujen
884 tulee järjestää kaikille jatko-opiskeleville henkilöille heidän terveystarpeitaan vastaava

885 työterveydenhuolto, joka on riittävästi resursoitu. Palveluketjut opiskeluterveydenhuollon,
886 sosiaalitoimen ja julkisen terveydenhuollon välillä ovat sujuvia ja selkeitä. Potilastietojen
887 siirtyminen eri toimijoiden välillä on vaivatonta.

888
889 Kaikkien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijoiden ja ylioppilaskuntaan kuuluvien
890 kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto tulee järjestää Ylioppilaiden
891 terveydenhoitosäätiön (YTHS) kautta, jonka on oltava osa julkisrahoitteista
892 terveydenhuoltojärjestelmää. Opiskelijat osallistuvat sekä YTHS:n päätöksentekoon että
893 rahoitukseen lakisääteisen ja ylioppilas- tai opiskelijakunnan keräämän pakollisen ja
894 kohtuullisen terveydenhoitomaksun kautta. YTHS:n rahoituksen on oltava ennakoitavissa ja
895 perustuttava pitkäjänteisiin sopimuksiin. Opiskelijoille on tarjottava toimivat ja samantasoiset
896 terveystalvet riippumatta asuin- tai opiskelupaikasta.

897
898 YTHS:n ja muiden julkisrahoitteista terveydenhuoltoa toteuttavien tahojen tulee tarjota
899 palveluita sekä tiedottaa niistä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. YTHS:n henkilökuntaa tulee
900 kouluttaa säännöllisesti, ja heillä tulee olla osaamista myös yhdenvertaisuusasioissa. YTHS:n
901 tulee tarjota matalan kynnyksen palveluita esimerkiksi kampuksilla. YTHS:n tulee olla
902 digitalisaation edelläkävijä ja panostaa yhteisöterveyteen ja oppilaitosyhteistyöhön. YTHS
903 tarjoaa korkeakouluopiskelijoille laadukkaan palvelukokonaisuuden, joka sisältää
904 yleisterveyden, suun terveyden sekä mielenterveyden palvelut.

905 Vaikuttamistavoitteita:

- 906 • Kaikkien korkeakoulujen perustutkinto-opiskelijoiden ja ylioppilaskuntaan kuuluvien
907 kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto tulee järjestää Ylioppilaiden
908 terveydenhoitosäätiön (YTHS) kautta.
- 909 • YTHS:n on oltava osa julkisrahoitteista terveydenhuoltojärjestelmää ja sen riittävä rahoitus tulee
910 turvata tulevaisuudessa.
- 911 • YTHS on edelläkävijä digitaalisissa terveystalveissa, omahoidossa suomeksi, ruotsiksi ja
912 englanniksi sekä uusien matalan kynnyksen kampusvastaanottojen muodossa.
- 913 • Opiskelijaterveydenhuollon mielenterveyspalveluihin pääsee nopeasti ja matalalla kynnyksellä.
914 Tarjolla on kullekin yksilölle parhaiten soveltuvia, monipuolisia mielenterveyspalveluja, kuten
915 yksilö- ja ryhmämuotoisia hoitoja sekä digitaalisia palveluita.
- 916 • Alle 29-vuotiaille nuorille ja kaikille korkeakouluopiskelijoille tarjotaan mahdollisuutta
917 maksuttomaan kuntoutuspsykoterapiaan.
- 918 • Psykoterapeuttien riittävän määrän edistämiseksi psykoterapiakoulutus on muutettava
919 julkisesti rahoitetuksi ja psykoterapeuttiopiskelijalle maksuttomaksi koulutukseksi.
- 920 • Opiskeluterveydenhuollon ja julkisrahoitteisen terveydenhuollon tulee tarjota maksutonta
921 ehkäisyä alle 29-vuotiaille ja kaikille YTHS:n palveluiden piirissä oleville opiskelijoille.
- 922 • Korkeakoulut järjestävät kaikille jatko-opiskeleville henkilöille heidän terveystarpeitaan
923 vastaavan työterveydenhuollon, joka on riittävästi resursoitu.
- 924 • Toisen asteen opiskelijat on siirrettävä kouluterveydenhuollon lainsäädännölliselle ja
925 toiminnalliselle vastuulle. Mielenterveyshäiriöiden hoito lisätään kouluterveydenhuollon
926 lakisääteisiin tehtäviin.
- 927 • Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on järjestettävä myös opiskeluterveydenhuollon
928 ulkopuolelle jääville nuorille.

929
930
931

- Korkeakoulupaikkakunnilla julkisrahoitteisen terveydenhuoltojärjestelmän piirissä toteutettavat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut tulee saada suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.